

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 października 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie art. 100 § 1 i 2 oraz art. 97 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa w związku z art. 31 i 32 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych orzekł, że N. J. jako spadkobierca ponosi solidarną odpowiedzialność wraz z A. R. jako spadkobiercą za zobowiązania spadkodawcy Z. J. zmarłego w dniu 20 listopada 2009 roku ostatnio stale zamieszkałego w Ł. przy ul. (...) z tytułu nieopłaconych składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego oraz Fundusz Pracy za n/w okres w łącznej kwocie 25.715,00 w tym na:

- Fundusz Ubezpieczeń Społecznych za okres listopada 2002 roku do września 2006 roku w kwocie 18.928,18 zł (w tym należność główna w kwocie 10.471,68 zł, odsetki za zwłokę liczone na dzień 20 listopada 2009 roku w kwocie 6.518,52, koszty upomnień w kwocie 28,92 zł i koszty egzekucyjne w kwocie 1.909,06 zł),
- Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego za okres od listopada 2002 roku do września 2006 roku w kwocie 5.424,36 zł (w tym należność główna w kwocie 3.069,85 zł, odsetki za zwłokę liczone na dzień 20 listopada 2009 roku w kwocie 1.843,59 zł, koszty upomnień w kwocie 61,97 zł i koszty egzekucyjne w kwocie 448,95 zł),
- Fundusz Pracy za okres listopada 2002 roku do września 2006 roku w kwocie 1.362,46 zł (w tym należność główna w kwocie 745,35 zł, odsetki za zwłokę liczone na dzień 20 listopada 2009 roku w kwocie 464,30 zł, koszty upomnień w kwocie 28,92 zł, koszty egzekucyjne w kwocie 123,89 zł).

W związku z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza odpowiedzialność za powyższe zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek jest ograniczona do wartości stanu czynnego spadku, tj. do kwoty 25.715,00 zł.

W uzasadnieniu wskazano, że zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Z. J., jako płatnik składek, obowiązany był do obliczenia, rozliczenia oraz opłacania w terminach określonych ustawą, należnych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy za każdy miesiąc kalendarzowy. Niedopełnienie tego obowiązku spowodowało powstanie na koncie Z. J., jako płatnika składek, zadłużenia za wyżej wskazany okres w łącznej kwocie 54.775,09 zł, w tym również z tytułu odsetek za zwłokę, kosztów upomnień i kosztów egzekucyjnych.

Z. J. zmarł 20 listopada 2009 roku. Na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, III Wydział Cywilny, z dnia 15 lipca 2015 roku, sygn. akt III Ns 2072/14, uzupełnionego postanowieniem z dnia 6 kwietnia 2016 roku, spadek po zmarłym Z. J. na podstawie ustawy nabyły z dobrodziejstwem inwentarza matka N. J. oraz siostra A. R. po 1/2 części każda z nich. Zgodnie ze spisem inwentarza majątku spadkowego po zmarłym Z. J., sporządzonym w dniu 18 lutego 2014 roku przez Komornika Sądowego, stan czynny spadku wynosi 26.715,00 zł.

(decyzja z dnia 20 października 2016 roku – akta ZUS)

A. R. oraz N. J., złożyły w dniu 24 listopada 2016 roku odwołanie od w/w decyzji zaskarżając ją w całości oraz wnosząc o jej zmianę i zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, I Oddziału w Ł., na rzecz skarżącej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu podniesiono, że niniejsza decyzja jest przedwczesna, nieprawidłowa i na obecnym etapie nie może się ostać. Wskazano, że Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi J. K. w sprawie o sygn. akt komorniczych Kmn 1/12 dokonał spisu inwentarza po zmarłym i ustalił całkowity majątek spadkowy na kwotę 25.715,00 zł. Ponadto, ustalono, że zmarły pozostawił po sobie długi na łączną kwotę 503.100,86 zł. Natomiast w dniu 11 lipca 2016 roku skarżącej zostały wezwane przez kolejnego wierzyciela do zapłaty kwoty 100.938,42 zł. Tym samym konieczne stało się

wystąpienie z wnioskiem o uzupełnienie spisu inwentarza. W konsekwencji, skarżące nie mają wiedzy jaki charakter ma zgłoszona wierzytelność i czy nie korzysta ona z pierwszeństwa zaspokojenia.

(odwołanie – k. 2 – 5)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania w całości.

(odpowiedź na odwołanie – k. 12)

Na rozprawie z dnia 22 marca 2018 roku pełnomocnik wnioskodawczyń poparł odwołanie oraz podniósł zarzut przedawnienia należności oraz wskazał, że kwoty, których domaga się organ rentowy nie zostały w żaden sposób wykazane.

(stanowisko strony – e – protokół rozprawy z dnia 22 marca 2018 roku – 00:00:53 – 00:04:45 – k. 132, płyta CD)

Na rozprawie w dniu 6 listopada 2018 roku pełnomocnik wnioskodawczyń wniósł o nieobciążanie ich kosztami zastępstwa procesowego w razie nieuwzględnienia odwołania. Natomiast pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego solidarnie od obu wnioskodawczyń.

(stanowiska stron – e – protokół rozprawy z dnia 6 listopada 2018 roku – 00:03:45 – 00:09:07 – k. 610)

W piśmie z dnia 3 października 2017 roku (...) Urząd Wojewódzki zgłosił swój udział w charakterze interwenienta ubocznego.

(pismo k.63-65)

Z uwagi na fakt, iż przepisy postępowania z zakresu ubezpieczeń społecznych nie przewidują takiej instytucji prawnej, a ewentualne podmioty mogą zostać dopuszczone do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego Sąd, Okręgowy postanowieniem z dnia 20 lutego 2018 roku odmówił dopuszczenia Wojewody (...) do udziału w sprawie w charakterze interwenienta ubocznego i uznał, iż zgłoszenie jest w istocie zgłoszeniem w charakterze zainteresowanego.

(postanowienie e-protokół z 20 II 2018 roku 00:04:13).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. J. prowadził działalność gospodarczą.

(bezsporne)

Z. J. zmarł w dniu 20 listopada 2009 roku.

(bezsporne)

Postanowieniem z dnia 15 lipca 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, sygn. akt III Ns 2072/14, postanowił zmienić postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po Z. J. z dnia 21 czerwca 2011 roku, w sprawie o sygn. akt III Ns 304/10, w ten sposób, że spadek po Z. J., synu Z. i N., z domu G., zmarłym w Ł. w dniu 20 listopada 2009 roku, ostatecznie stałe zamieszkałym w Ł., na podstawie ustawy nabyły z dobrodziejstwem inwentarza: matka N. J., z domu G., córka J. i N. z domu Z. oraz siostra A. R., z domu J., córka Z. i N., z domu G., po 1/2 części spadku każda z nich. W punkcie drugim postanowienia postanowiono o zmianie postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku po Z. J. wydane przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, III Wydział Cywilny, w dniu 10 listopada 2011 roku w sprawie o sygn. akt III Ns 2021/11 w ten sposób, że postanowił wniosek odrzucić. Nakazano również sporządzenie spisu inwentarza.

(postanowienie – k. 7)

Orzeczenie stało się prawomocne od dnia 28 kwietnia 2016 roku.

(stwierdzenie prawomocności – k. 8)

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi J. K. w sprawie o sygn. akt komorniczych KMN 1/2012, na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, III Wydział Cywilny, z dnia 10 listopada 2011 roku, sygn. akt III Ns 1021/11, w dniu 18 lutego 2014 roku dokonał zakończenia spisu inwentarza po zmarłym Z. J.. Stwierdzono, że zmarły pozostawił po sobie majątek spadkowy o wartości 25.715,00 zł, w postaci udziału wynoszącego 1/6 części we własności ograniczonego prawa rzeczowego spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego oznaczonego numerem (...) położonego w Ł. przy ulicy (...).

Natomiast zmarły pozostawił po sobie następujące długi spadku:

1. zaległości na rzecz banku (...) w kwocie łącznej 1.643,31 zł;
2. zaległości na rzecz Urzędu Skarbowego Ł. w kwocie łącznej 260.434,54 zł;
3. zaległości na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Ł., w kwocie łącznej 138.775,45 zł;
4. zaległości na rzecz Skarbu Państwa w kwocie łącznej 102.247,56 zł.

Innych długów spadków nie stwierdzono. Długi spadku wynoszą łącznie 503.100,86 zł. Zatem czysta masa spadkowa stanowi wartość ujemną i wynosi – 477.388,83 zł.

(protokół spisu inwentarza – k. 9)

W piśmie z dnia 22 czerwca 2016 roku (...) Urząd Wojewódzki wezwał N. J. do uregulowania wierzytelności odziedziczonej po zmarłym Z. J. w kwocie 100.938,42 zł.

(wezwanie – k. 10)

Postanowieniem z dnia 22 sierpnia 2018 roku o uzupełnieniu spisu inwentarza Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi J. K., w sprawie o sygn. akt komorniczych Kmn 1/2012, po rozpoznaniu wniosku z dnia 16 listopada 2016 roku postanowił uzupełnić spis inwentarza po zmarłym Z. J., sporządzonym w dniu 18 lutego 2014 roku, w ten sposób, że do długów spadkowych dodano zobowiązania na rzecz (...) Urzędu Wojewódzkiego, które na dzień śmierci Z. J., tj. na dzień 20 listopada 2009 roku, wynosiły łącznie 97.439,56 zł.

Ustalone długi spadkowe wynoszą łącznie 600.540,42 zł, natomiast czysta masa spadkowa ma wartość ujemną i wynosi – 574.825,42 zł.

(postanowienie o uzupełnieniu spisu inwentarza – k. 43 – 44)

Kwota zadłużenia zmarłego Z. J. z tytułu zaległych składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego oraz Fundusz pracy wynosi:

1. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych:

- zadłużenie za okres od listopada 2002 roku do września 2006 roku w kwocie 22.305,55 zł;
- odsetki na dzień 20 listopada 2009 roku wynoszą 13.885,00 zł;
- koszty upomnienia w kwocie 61,60 zł;

- koszty egzekucyjne w kwocie 4.066,45 zł.

2. Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego:

- zadłużenie za okres od listopada 2002 roku do czerwca 2003 roku oraz od października 2003 roku do września 2006 roku w kwocie 6.539,04 zł;

- odsetki na dzień 20 listopada 2009 roku wynoszą 3.927,00 zł;

- koszty upomnienia w kwocie 132,00 zł;

- koszty egzekucyjne w kwocie 956,30 zł.

3. Fundusz Pracy:

- zadłużenie za okres od listopada 2002 roku do września 2006 roku w kwocie 1.587,65 zł;

- odsetki na dzień 20 listopada 2009 roku wynoszą 989,00 zł;

- koszty upomnienia w kwocie 61,60 zł;

- koszty egzekucyjne w kwocie 263,90 zł.

Łączna wysokość zadłużenia wynosi 54.775,09 zł.

(informacja z dnia 21 października 2014 roku z wydziału (...) Dochodów Referat Zabezpieczeń i Sankcji – k. 15 akta ZUS)

Tytuły wykonawcze zostały nadane w dniu 22 czerwca 2007 roku oraz doręczone na adres siedziby pracodawcy Z. J. w dniu 23 czerwca 2007 roku. Na kopercie znajdowała się adnotacja o przekazaniu do rąk własnych Z. J.. Pismo zostało odebrane przez A. B..

(pismo organu rentowego – k. 137, koperta wraz z potwierdzeniem odbioru – k. 142 – 143, tytuły wykonawcze – k. 144 – 572)

Sąd Okręgowy zważył co następuje

Odwołanie wnioskodawczyń nie zasługuje na uwzględnienie i jako bezzasadne zostało oddalone.

Na wstępie rozważań należy odnieść się do zarzutu przedawnienia podniesionego przez pełnomocnika wnioskodawczyń w toku procesu.

Podkreślić przy tym należy, iż w okresie od 23 czerwca 2007 roku do 25 lutego 2009 roku bieg terminu przedawnienia był zawieszony ze względu na egzekucję własną prowadzoną z zajęcia wynagrodzenia na podstawie tytułów wykonawczych. Zaś w okresie od 20 listopada 2009 roku do 20 listopada 2011 roku bieg terminu przedawnienia był zawieszony od daty zgonu do dnia uprawomocnienia się postanowienia o nabyciu spadku. Natomiast od 1 sierpnia 2012 roku bieg terminu przedawnienia jest zawieszony ze względu na trwającą postępowanie. Tym samym zarzut przedawnienia jest niezasadny i nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1778), należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5 – 6.

Pamiętać należy jednak, że termin przedawnienia należności z tytułu składek od momentu wejścia w życie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ulegał zmianom.

W okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2002 roku termin przedawnienia należności wynosił 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się one wymagalne, następnie

w okresie od 1 stycznia 2003 roku do 31 grudnia 2011 roku termin ten wynosił 10 lat.

Zmiana, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2003 roku (Dz. U. z 2002 r., nr 241, poz. 2074) przewidywała 10 – letni termin przedawnienia z tytułu składek, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-5 d.

W aktualnym brzmieniu ustawy w ustępie 5b znajduje się zapis, że bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego.

Na mocy ustawy z dnia 16 września 2011 roku o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców. (Dz. U. Nr 232, poz. 1378) okres przedawnienia ponownie został skrócony do 5 lat.

Jednakże w oparciu o art. 27 wskazanej ustawy:

1. Do przedawnienia należności z tytułu składek, o którym mowa w art. 41b ust. 1 ustawy wymienionej w art. 2 oraz w art. 24 ust. 4 ustawy wymienionej w art. 11, którego bieg rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012 roku, stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia 1 stycznia 2012 roku.

2. Jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed dniem 1 stycznia 2012 roku nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do:

1) nadpłaconych lub nienależnie opłaconych składek, o których mowa w art. 41b ust. 11 ustawy wymienionej w art. 2;

2) nienależnie opłaconych składek, o których mowa w art. 24 ust. 6g ustawy wymienionej w art. 11.

Zatem do składek spornych w niniejszej sprawie stosuje się przepisy dotychczasowe.

Należy jednak pamiętać, że bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia śmierci spadkodawcy do dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia, nie dłużej niż do dnia, w którym upłynęły 2 lata od śmierci spadkodawcy (art. 24 ust. 6 w/w ustawy).

Należy uwzględnić zatem również okresy zawieszenia biegu terminu przedawnienia, tj. okres od 23 czerwca 2007 roku do 25 lutego 2009 roku – ze względu na egzekucję własną prowadzoną z zajęcia wynagrodzenia na podstawie tytułów wykonawczych, okres od 20 listopada 2009 roku do 20 listopada 2011 roku – od daty zgonu do dnia uprawomocnienia się postanowienia o nabyciu spadku, okres od 1 sierpnia 2012 roku bieg terminu przedawnienia – ze względu na trwające postępowanie.

Organ rentowy wydał sporną decyzję 20 października 2016 roku. Należności składkowe nie uległy zatem przedawnieniu.

Stosownie do treści art. 46 ust. 1 w/w ustawy Z. J. jako płatnik składek obowiązany był do obliczania, rozliczenia oraz opłacania w terminach określonych ustawą, należnych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy za każdy miesiąc kalendarzowy. Niedopełnienie tego obowiązku spowodowało powstanie na koncie Z. J., jako płatnika składek, zadłużenia

w łącznej kwocie 54.775,09 zł, w tym również z tytułu odsetek za zwłokę i kosztów upomnień.

Stosownie do art. 97 § 1 i art. 98 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 800) spadkobiercy podatnika przejmują przewidziane w przepisach prawa podatkowego majątkowe prawa i obowiązki spadkodawcy, a do ich odpowiedzialności za zobowiązania podatkowe spadkodawcy oraz odsetki za zwłokę od tych zaległości stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego o przyjęciu i odrzuceniu spadku oraz o odpowiedzialności za długi spadkowe.

W myśl art. 100 § 2 i 3 Ordynacji podatkowej w decyzji organ podatkowy określa wysokość znanych w dniu otwarcia spadku zobowiązań spadkodawcy, a termin płatności przez spadkobiercę tych zobowiązań wynosi 14 dni od dnia doręczenia decyzji. Z kolei stosownie do art. 101 § 1 odsetki za zwłokę od zaległości podatkowych spadkodawcy naliczane są do dnia otwarcia spadku.

Z mocy z art. 31 i 32 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1778) do należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na ubezpieczenie zdrowotne stosuje się odpowiednio wymienione powyżej przepisy Ordynacji podatkowej.

Przepisy dotyczące przyjęcia spadku uległy zmianie od 18 października 2015 roku. Jednakże na mocy art. 6 ustawy z dnia 20 marca 2015 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw. (Dz. U. poz. 539) przepisów ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie stosuje się do spadków otwartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Na podstawie art. 1012 k. c. w brzmieniu obowiązującym w dacie stwierdzenia nabycia spadku spadkobierca może bądź przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), bądź przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić. Stosownie do art. 1015 § 1 i § 2 zd. 1 k. c. oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku.

Zgodnie z art. 1030 k. c. do chwili przyjęcia spadku spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko ze spadku. Od chwili przyjęcia spadku ponosi odpowiedzialność za te długi z całego swego majątku. W razie prostego przyjęcia spadku spadkobierca, w myśl postanowień art. 1031 § 1 k. c., ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe bez ograniczenia. Natomiast w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku. Powyższe ograniczenie odpowiedzialności odpada, jeżeli spadkobierca podstępnie nie podał do inwentarza przedmiotów należących do spadku albo podał do inwentarza nie istniejące długi (art. 1031 § 2 k. c.).

Natomiast zgodnie z art. 1034 k. c. § 1 do chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe. Jeżeli jeden ze spadkobierców spełnił świadczenie, może on żądać zwrotu od pozostałych spadkobierców w częściach, które odpowiadają wielkości ich udziałów. Jak stanowi § 2 wskazanego powyżej przepisu od chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe w stosunku do wielkości udziałów.

Wymaga podkreślenia, że w niniejszym postępowaniu Sąd bada jedynie prawidłowość zaskarżonej decyzji i jest związany jej granicami.

W decyzji natomiast ustalono wysokość składek nieopłaconych przez zmarłego płatnika, które wchodzi w skład spadku. To ustalenie zważywszy na niezasadność podnoszonego zarzutu przedawnienia uznać należy za prawidłowe. Organ rentowy zawarł także w decyzji klauzulę o ograniczeniu odpowiedzialności spadkobierców do wysokości czynnej majątku spadkowego czyli do kwoty 25.715,00 zł, w związku z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Ten fragment decyzji również uznać należy za prawidłowy.

Z uwagi na fakt, że nie został dokonany również dział spadku, zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego odpowiedzialność spadkobierców jest odpowiedzialnością solidarną.

Ponadto, w toku procesu nie wskazano na żadne argumenty pozwalające na zakwestionowanie zaskarżonej decyzji w zakresie wysokości zadłużenia zaś wysokość ta została przedstawiona przez organ rentowy na podstawie danych zawartych w ewidencji. Brak jest zatem podstaw do podważenia wysokości zadłużenia wskazanego w przedmiotowej decyzji. Nie ma również podstaw do uwzględnienia zarzutu przedawnienia. Ponadto, organ rentowy uwzględnił ograniczenie odpowiedzialności za długi spadkowe spadkobierców biorąc pod uwagę ustaloną w spisie inwentarza wartość stanu czynnego spadku oraz prawidłowo wskazał, że odpowiedzialność wnioskodawczyń jest odpowiedzialnością solidarną.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności stwierdzić należy, że decyzja organ rentowego jest prawidłowa i odpowiada prawu.

W odwołaniu podnoszono również kwestię zgłoszenia się nowego wierzyciela.

W konsekwencji dokonano uzupełnienia spisu inwentarza, jednakże kwestia ustalenia które z wierzytelności winny zostać zaspokojone w jakim zakresie oraz w jakiej kolejności nie jest przedmiotem sporu w niniejszym postępowaniu lecz dotyczy postępowania egzekucyjnego prowadzonego w celu zaspokojenia wierzycieli.

W tym wypadku znajduje bowiem zastosowanie art. 33 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1314), określający jakie i kiedy zarzuty można składać.

W myśl art. 33 § 1 podstawą zarzutu w sprawie prowadzenia egzekucji administracyjnej może być:

1) wykonanie lub umorzenie w całości albo w części obowiązku, przedawnienie, wygaśnięcie albo nieistnienie obowiązku;

2) odroczenie terminu wykonania obowiązku albo brak wymagalności obowiązku z innego powodu, rozłożenie na raty spłaty należności pieniężnej;

3) określenie egzekwowanego obowiązku niezgodnie z treścią obowiązku wynikającego z orzeczenia, o którym mowa w art. 3 i 4;

4) błąd co do osoby zobowiązanego;

5) niewykonalność obowiązku o charakterze niepieniężnym;

6) niedopuszczalność egzekucji administracyjnej lub zastosowanego środka egzekucyjnego;

Stanowisko takie podziela m. in. Wojewódzki Sąd Administracyjny we W. w wyroku z dnia 11 lutego 2014 roku w sprawie I SA/Wr 2013/13. W uzasadnieniu tego orzeczenia, które zapadło w zbliżonym stanie faktycznym, Sąd administracyjny wyjaśnił, iż podział majątku pomiędzy wierzycieli w tym również spadku przyjętego z dobrodziejstwem inwentarza, jest przedmiotem postępowania egzekucyjnego.

Sąd Administracyjny wskazał, iż (...)„Punktem wyjścia dla wyjaśnienia tej kwestii jest treść art. 98 § 1 o. p., zgodnie z którym do odpowiedzialności spadkobierców za zobowiązania spadkodawcy stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego o przyjęciu

i odrzuceniu spadku oraz o odpowiedzialności za długi spadkowe.

W sprawie nie jest sporne, że skarżące przyjęły spadek z dobrodziejstwem inwentarza, a zatem zgodnie z art. 1031 § 2 k. c. zdanie pierwsze ponoszą one odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku. Realizacja tej zasady odbywa się poprzez dyspozycje określone w art. 1032 § 1 i 2 k. c.

W świetle zaistniałej w sprawie problematyki, która pojawiła się na etapie postępowania egzekucyjnego, niezwykle istotne jest rozumienie przepisów art. 1031 § 2 w związku z art. 1032 § 1 i 2 k.c. oraz art. 98 § 1 O.p., gdyż niewątpliwie przepisy te mają także zastosowanie **w prowadzonym wobec skarżącej postępowaniu egzekucyjnym.**

Jak już powiedziano tytuły wykonawcze wierzyciel wystawił w oparciu o ostateczną decyzję orzekającą o odpowiedzialności skarżącej, którą określono zakres odpowiedzialności skarżącej za długi spadkowe do wysokości wartości stanu czynnego spadku, wynoszącej 98.300 zł. Uzasadniając rozstrzygnięcie organ podatkowy, po wymienieniu wszystkich długów spadkowych wskazał, że w sytuacji przyjęcia przez skarżącą spadku z dobrodziejstwem inwentarza, jej "odpowiedzialność ograniczona jest do ustalonej czynnej masy spadku, tj. do kwoty 98.300,00 zł, o czym orzeczono jak w sentencji". Jednocześnie wyjaśnił, że "biorąc jednak pod uwagę fakt, iż z dokonanego spisu inwentarza (...) wynika, że wartość bierna majątku przekracza wartość czynną, a tym samym wartość nabytego spadku nie jest wystarczająca na całkowite zaspokojenie wszystkich wierzycieli wskazanych w spisie, (...) wydanie niniejszej decyzji nie jest równoznaczne z nakazem zapłaty orzeczonej przez organ podatkowy kwoty. Z kwoty czynnej masy spadku spadkobierca ma bowiem obowiązek spłacania poszczególnych długów proporcjonalnie, z uwzględnieniem interesów wszystkich wierzycieli". Niewątpliwie tego rodzaju decyzja organu podatkowego ma specyficzny charakter prawny, który musi zostać uwzględniony podczas jej wykonania. (...)

Zatem przy jej wykonaniu, zarówno organ administracji publicznej, jak i strona, obowiązani są uwzględnić treść całej decyzji, tj. sentencji i jej uzasadnienia, z poszanowaniem zasad regulujących ową odpowiedzialność, w szczególności - jak w przedmiotowej sprawie - gdy chodzi o spłatę poszczególnych długów na rzecz różnych wierzycieli, jeżeli czynna wartość spadku nie wystarcza na zapłatę wszystkich długów spadkowych.

Z prezentowanego przez skarżącą stanowiska wynika, że skarżąca prawidłowo zrozumiała treść decyzji, czego konsekwencją było niezaskarżenie jej w drodze odwołania. Wskazane reguły zostały natomiast zachwiane w prowadzonym postępowaniu egzekucyjnym poprzez żądanie od skarżącej spełnienia obowiązku do pełnej kwoty wartości czynnego stanu spadku wynoszącej 98.300 zł, co potwierdza zarówno treść poddanych kontroli Sądu postanowień, jak i wystawionych przez wierzyciela tytułów wykonawczych.(...)” (LEX nr 1435039).

Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, iż decyzja organu rentowego jest prawidłowa. Organ rentowy ograniczył bowiem kwotę dochodzonego zadłużenia do wysokości czynnej spadku. Wszelkie zarzuty dotyczące podziału tej kwoty pomiędzy wierzycieli mogą i powinny być zgłaszane dopiero w postępowaniu egzekucyjnym. Właściwym do ich rozpoznania będzie w związku z tym Sąd Administracyjny.

Mając na względzie powyższe, a także to, że istnienie i wysokość długu nie były sporne, zaś zarzut przedawnienia okazał się chybiony należało orzec jak w sentencji. Z tych względów, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k. p. c., Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie 1 wyroku i oddalił odwołanie.

Na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k. p. c. Sąd Okręgowy zasądził od wnioskodawczyń solidarnie na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwotę 3.600,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego stosownie do treści § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych. (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

Pełnomocnik wnioskodawczyń wniósł o nieobciążanie ich kosztami zastępstwa procesowego pełnomocnika organu rentowego.

Zgodnie z treścią art. 102 k. p. c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Artykuł 102 k. p. c. jest przepisem wyjątkowym, wymagającym wystąpienia okoliczności szczególnych, jak np. dotyczących stanu majątkowego czy też sytuacji życiowej strony. Stanowi on swoistą „furtkę”, pozostawiając sądowi pewną swobodę w przyznawaniu zwrotu kosztów procesu, gdyby stosowanie zasady odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 k. p. c.) nie dało się pogodzić z zasadami słuszności.

Zastosowanie art. 102 k. p. c. nie wymaga odrębnego wniosku od strony przegrywającej i powinno być oceniane w całości okoliczności konkretnego przypadku, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących

o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej zobowiązanego. Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974r. II CZ 223/73).

W ocenie Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie, nie zachodzą żadne okoliczności dające podstawę do zastosowania art. 102 k. p. c. W toku procesu nie wskazano na żadne z okoliczności uzasadniających odstępstwo od obciążenia wnioskodawczyń kosztami procesu. Bezsprzeczne jest, że wnioskodawczyni składając odwołanie od przedmiotowej decyzji winne liczyć się z obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Żadnych okoliczności, które dawałyby prawo zastosowania dobrodziejstwa art. 102 k. p. c., skarżące nie wskazały. Nadto, swym zachowaniem pełnomocnik wnioskodawczyń spowodował znacznie przedłużenie postępowania. Zarzut przedawnienia zgłoszony bowiem został dopiero 22 marca 2018 roku, a zaem blisko 1,5 roku po złożeniu odwołania.

Z tych względów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczyń .

10 XII 2018 roku.

K. J.